

Monnickendam, 15 september 2025

Raadsnummer:	305-85
Zaaknummer:	20202-2025
Portefeuillehouder:	Astrid van de Weijenberg
Contact via:	Afdeling Samenleving/team Beleid en kwaliteit

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Aan de Raad

Onderwerp: Nota financiële bestaanszekerheid en schuldhulpverlening

Voorstel

De nota financiële bestaanszekerheid en schuldhulpverlening vast te stellen.

Inleiding

De u voorliggende nota is het voorgestelde beleid over financiële bestaanszekerheid en (het plan voor) de schuldhulpverlening in gemeente Waterland. Bestaansonzekerheid, armoede en schuldenproblematiek zijn aanhoudende, complexe en nauw verbonden vraagstukken. Met deze nota vliegen we deze integraal aan. In deze nota presenteren wij u de ontwikkelingen in het beeld op armoede in Nederland, Waterlandse armoede-situatie, de regelingen die wij hebben, het gebruik daarvan en de vraagstukken en knelpunten die daarin in de laatste vier jaar aan het licht zijn gekomen. Het college is terughoudend met extra uitgaven en daarom zijn in de voorliggende nota geen voorstellen tot herziening of uitbreiding van de minimaregelingen gedaan.

Elke vier jaar moeten gemeenteraden het beleid omtrent schuldhulpverlening opnieuw vaststellen; dit is een verplichting onder artikel 2 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Dit heeft voor het laatst in 2021 plaatsgevonden.

Argumenten

1.1. De nota biedt opties en overzicht over (de ontwikkelingen in) het domein.

De nota licht de raad in over de ontwikkelingen in het bestaanszekerheidsdomein en is hoofdzakelijk informatief van aard. Het geeft inzage in wat we doen en wat we zien, inclusief de problemen waar we tegen aanlopen en de oplossingen die daarvoor geschikt zijn.

1.2. Wij hebben de Adviesraad Sociaal Domein om advies gevraagd over deze nota en hun advies gebruikt.

Deze nota is in mei door de Adviesraad Sociaal Domein in behandeling genomen, waaruit een schriftelijk advies volgde (zie bijlage). Wij hebben het advies bestudeerd en waar mogelijk verwerkt, in het bijzonder met betrekking tot het inzetten van maatregelen om de bekendheid van ons beleid te vergroten, het in stand houden van de kindregelingen (Jeugdfonds) en het (beginnen met het) aansluiten bij Geldfit.

1.3. Het vaststellen van deze nota is een wettelijke verplichting.

De Wet gemeentelijke schuldhelpverlening schrijft (sinds 2021) voor dat de raad elke vier jaar een nota over (het plan voor) de schuldhelpverlening moet vaststellen. Dit heeft toentertijd plaatsgevonden. Waterland nadert het einde van deze wettelijke termijn.

1.4. De nota heeft geen financiële consequenties.

De nota biedt opties en perspectief voor als de financiële situatie verandert. Met deze nota komt het college het verzoek van de raad tot terughoudendheid in de bestedingen in het sociaal domein tegemoet, en doet niet het voorstel tot het invoeren van (een deel van) deze opties.

Kanttekeningen

1.1. Bepaalde gepresenteerde beleidsopties zijn niet direct uitvoerbaar.

Het uitkeren zonder aanvraag is een zaak die momenteel nog in verschillende gemeenten in de pilotfase is. Naar verwachting ronden de experimenten hierover pas over twee jaar af. Het is waarschijnlijk dat de (directe) mogelijkheid hiertoe niet in de periode waarin deze nota geldig is aan de orde komt. We hebben deze opgenomen omdat dit enerzijds mogelijk tegen verwachting in eerder mogelijk kan worden, en anderzijds op indirecte/incomplete wijze (Gemeentepolis) wél in kunnen regelen.

1.2. De gepresenteerde – maar niet voorgestelde – beleidsopties zijn momenteel niet gedekt.

De raad heeft de mogelijkheid om per amendement beleidsopties uit bijlage 1 in te voeren. Het praktisch uitvoeren van de meeste opties is naar verwachting onproblematisch. Er is echter géén financiële dekking voor deze maatregelen voorhanden. Deze opties zijn opgenomen zodat de raad bij een veranderde financiële situatie hierover kan beschikken.

1.3. In de nabije toekomst wordt het bestaanszekerheidsbeleid vanuit het Rijk verder gekaderd.

Al enige tijd bestaat er in het bestaanszekerheidsdebat de discussie over of het mogelijk is om door het land een basisniveau aan minimaregelingen in te voeren. Dit is tijdens het Kamerdebat om de Participatiewet in Balans ook door de (inmiddels demissionaire) staatssecretaris (Nobel) toegezegd. Door politieke ontwikkelingen, hoofdzakelijk de Voorjaarsnota 2025 (Rijk) en de val van het kabinet, heeft dit vertraging opgelopen. De Kamer heeft zich vervolgens tijdens de stemming over het wetsvoorstel Participatiewet in Balans ook uitdrukkelijk uitgesproken over een basisniveau. Het is onduidelijk wanneer exact dit gerealiseerd gaat worden en wat dit basisniveau behelzen gaat, maar het is zeer waarschijnlijk dat de regelingen en daarmee het bestaanszekerheidsbeleid daardoor tussentijd zal moeten worden herzien om hieraan te conformeren.

Financiële toelichting

Het College doet met deze nota geen voorstellen voor wijzigingen in het beleid omtrent financiële bestaanszekerheid en schuldhelpverlening. Beleidsopties met financiële gevolgen worden in bijlage 1 gepresenteerd; deze zijn momenteel niet gedekt.

Communicatie

In de nota wordt beschreven dat er momenteel ingezet wordt op meer communicatie over zowel het bestaanszekerheidsbeleid en de minimaregelingen als het schuldhelpverleningsaanbod. Het gaat hier om een combinatie van folders, flyers en posters op vindplekken, publicaties en digitale informatie (Wegwijzer Waterland, social media, Geldfit na aansluiting).

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):

1. Concept raadsbesluit
2. Nota financiële bestaanszekerheid inclusief bijlagen
3. Advies Adviesraad Sociaal Domein